

Poliitika kujundamine

Koolitus Tööandjate Keskliidu liikmetele

Annika Uudelepp

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Millest täna juttu tuleb?

- Mis on poliitika kujundamise protsess?
 - Etapid ja nende täpsem sisu.
 - Kust infot saada?
- Kuidas mõjutada poliitika kujundamist?
 - Kes mõjutavad poliitikat?
 - Millist mõju oma tööga saavutada tahame?
 - Milliseid töömeetodeid ja suhtlusstiili selleks kasutada?
 - Millal mida teha - poliitiline tsükkel.
- Kuidas poliitika kujundamise protsessis osaleda?
 - Probleemi sõnastamine ja põhjuste väljaselgitamine.
 - Lahenduseettepanekute väljatöötamine, poliitika instrumendid.
 - Otsustamine (Valitsuses, Riigikogus).
 - Elluviimine.
 - Tulemuste analüüsimine ja uued ettepanekud.

POLIITIKA JA POLIITIKA KUJUNDAMISE PROTSESS

Mis on poliitika?

Poliitika kui programm (*policy*):

Tegevuskava, mille abil saavutada ühiskondlikke eesmärke:

- Programmide, arengukavade, õigusaktide koostamine, elluviimine ja kontrollimine.
- Ühenduslüli kavatsuste, tegevuste ja tulemuste vahel.
- Poliitika kui võimu teadlik tegevus või tegemata jätmine.

Poliitika kui poliitiline protsess (*politics*):

Tegevused oma maailmavaate ja huvide elluviimiseks:

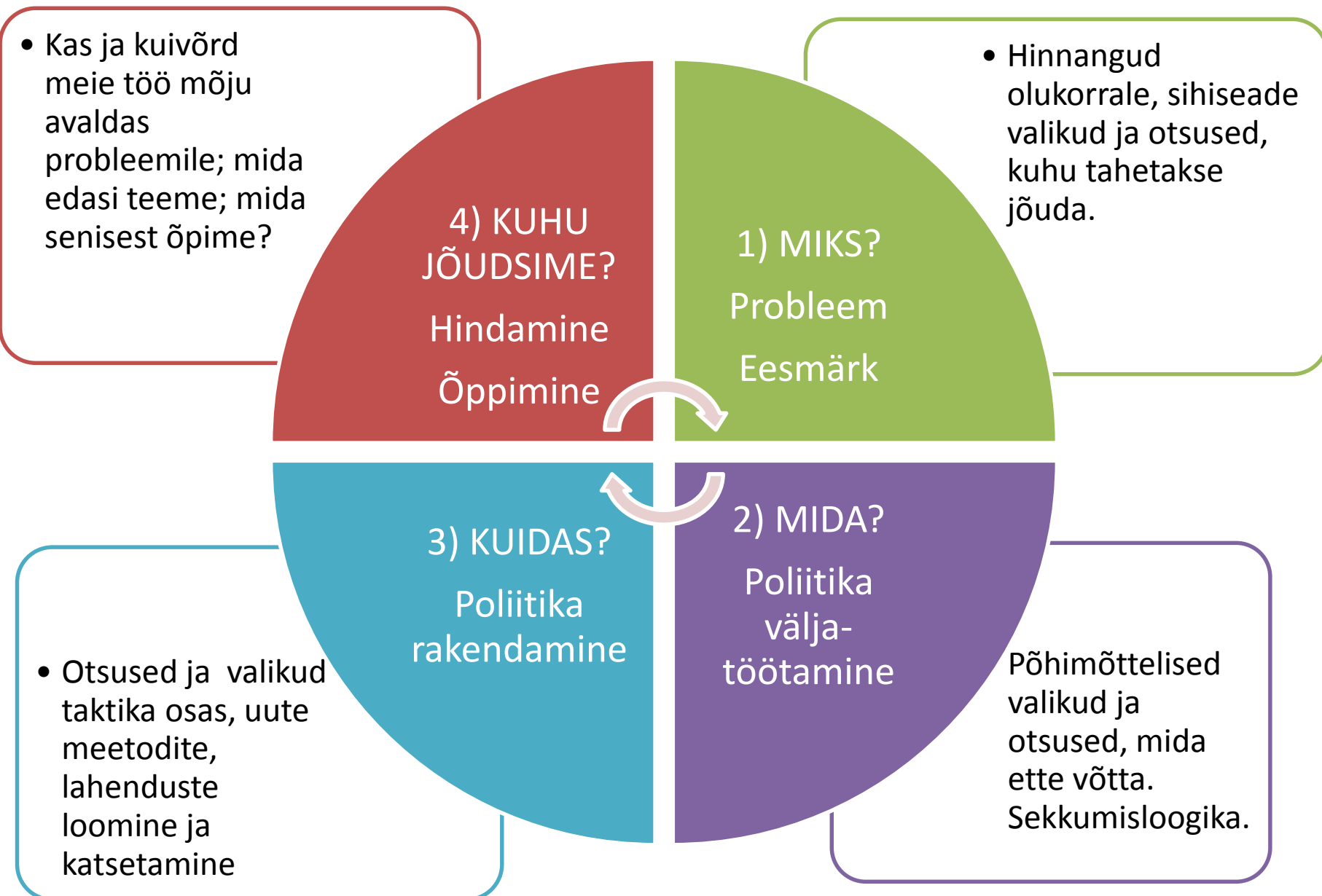
- Rahumeelne, läbirääkimistel põhinev konfliktide lahendamine.
- Ühiskonna, mitte isiklike konfliktide lahendamine.
- Võimuvõitlus: ressursside kasutamine ja jagamine.
- Teatud maailmavaate/ideoloogia esindamine.
- Seotud konflikti ja koostööga, sh võistlus võimu pärast, kokkulepped ja äratagemised.

Poliitika kujundamine

Teadvustatud mittevastuoluliste meetmete valik, mis on suunatud omavahel kooskõlas olevate tulemuste saavutamisele keskpikas või pikas perspektiivis.

Poliitikakujundamise protsessi põhiloogika

Poliitika kujundamise protsessi etapid

Kust saada infot igas etapis?

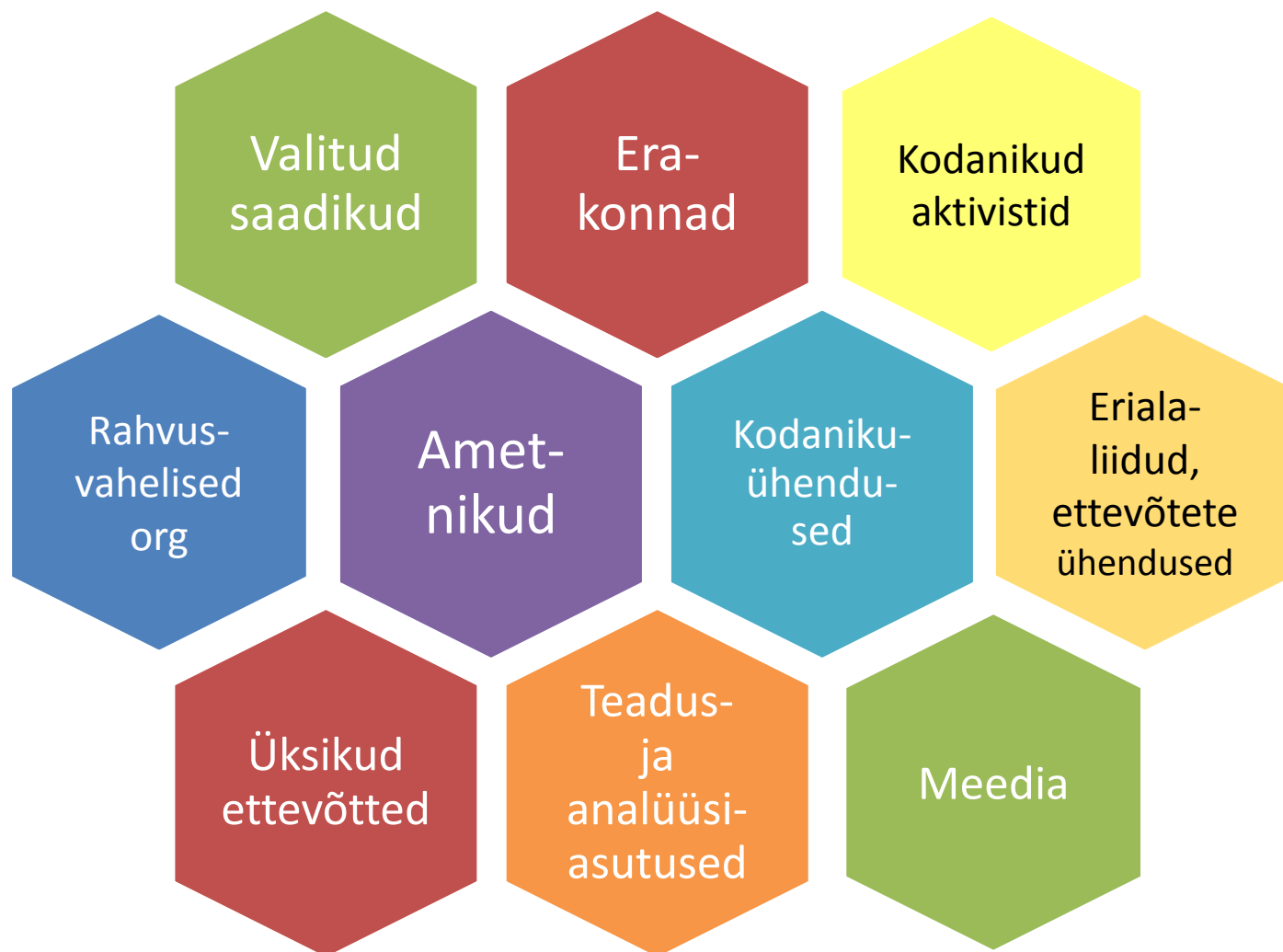
Probleemi tuvastamine ja eesmärgi määratlus	Poliitika väljatöötamine	Lahenduste valik ja otsustamine	Poliitika elluviimine	Tulemuste hindamine ja järgmised vajadused

Olulised infoallikad

- **Valitsuse tegevusprogramm:** koalitsioonileppe alusel koostatud valitsuse tegevuskava, mille täitmise kohta antakse aru.
- **Poliitika strateegiad:** valdkondlikud arengukavad, mis määratlevad poliitikaarengud pikemas perspektiivis
- **Eelnõude infosüsteem** EIS: kõigile avatud e-keskkond, kus toimub dokumentide asutustevaheline kooskõlastamine, valitsuse istungile esitamine ning ka avalik konsultatsioon.
EISI kaudu on igaühel võimalik jälgida eelnõude menetlemist, avalikul konsultatsioonil või kooskõlastamisel oleva eelnõu kohta arvamust avaldada ning tellida eelnõude kohta e-postile teavitusi.
- **Rahvaalgatus.ee:** Riigikogule kollektiivse pöördumise (ehk algatuse) esitamiseks . See on arutelude pidamise ja ettepanekute koostamise platvorm, mis võimaldab igaühel teha ettepaneku, kuidas ühiskonnaelu parandada või mõnda seadust muuta.
- **Teised kanalid:** Iga ministeerium on välja töötanud omad kaasamise viisid, nt mõne arutatava teema jaoks on loodud eraldi blogi ja kasutatakse ka sotsiaalmeediat. Uuri lähemalt oma partnerministeeriumidest.

KUIDAS MÕJUTADA POLIITIKAT?

Kes mõjutavad poliitikat?

Milliseid muutusi soovite oma tööga tekitada?

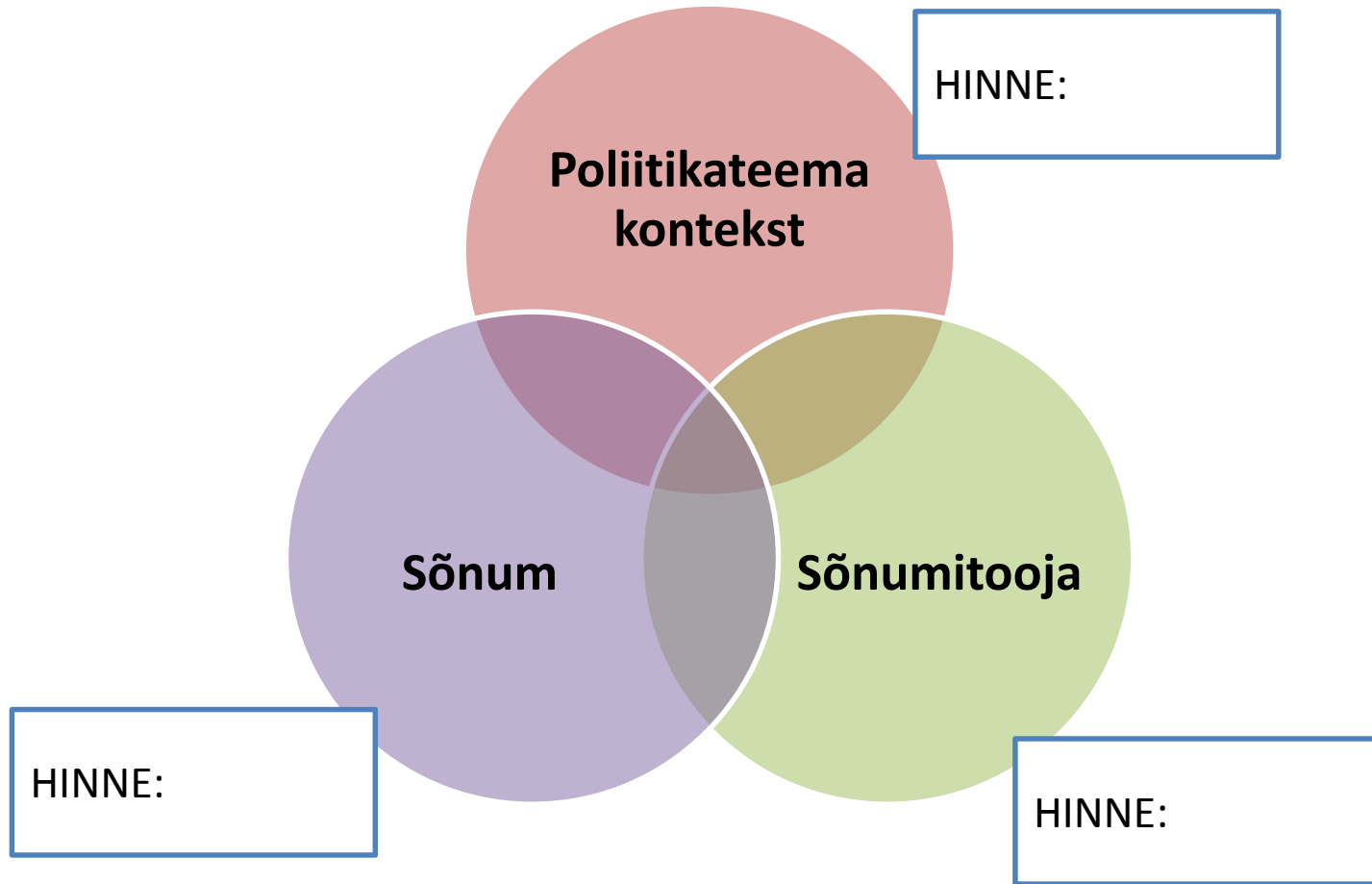
- **Hoiakute muutus:** arutelude suunamine ja teemade poliitilisse päevakorda saamine, uutele teemadele tähelepanu juhtimine ja peamiste huvipoolte teadlikkuse, suhtumise ja taju muutmine antud teemal.
- **Diskursuse muutus:** mõjutada seda, kuidas mingit teemat või ühiskondlikku probleemi tajutakse ja sellest räägitakse olulistes ringkondades (nt poliitikud, riigiasutused, huvipooled, sihtrühmad).
- **Protseduuriline muutus:** poliitika kujundamise ja/või elluviimise protsessi muutmine mingi konkreetse eesmärgi nimel, nt avatumaks, et võimaldada sisulisemat osalust ja aktiivsemat avalikku arutelu.
- **Poliitika sisu muutus:** poliitikas sisuliste muutuste toimumine, mis võib väljenduda nii arengukavades, poliitikaaluste, õigusaktide, juhendite, teenuste vms muutumises.
- **Käitumuslik muutus:** kõige olulisemate toimijate käitumuslik muutus, et veenvalt, tähendusrikkalt ja kestlikult toetada poliitika sisulist muutust.

Ülesanne: mõtle oma tööst konkreetne näide iga muutuse kohta

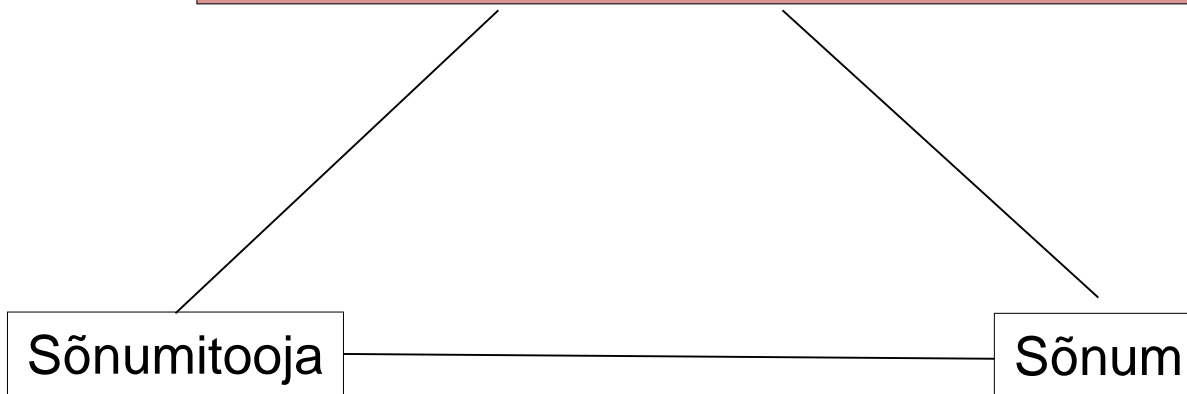
- **Hoiakute muutus:**
- **Diskursuse muutus:**
- **Protseduuriline muutus:**
- **Poliitika sisu muutus:**
- **Käitumuslik muutus:**

Kuidas saab poliitikat mõjutada?

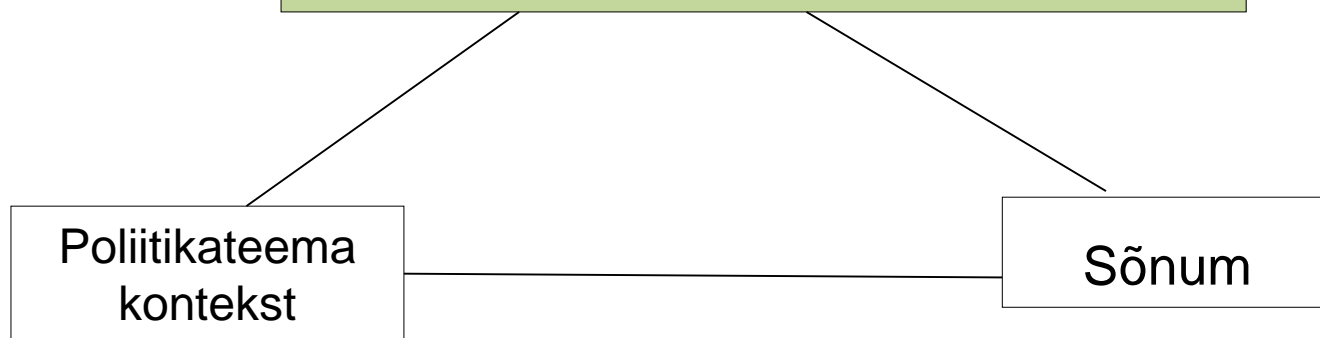
Poliitikateema kontekst

- Otsustusprotsessis osalemine
- Võtmeisikute (-rühmade) arvamused, väärtused ja huvid
- Tunnetatud vajadus muutuseks: kommunikatsioon
- Probleemist rääkimise retoorika
- Konsensuse/konflikti tase

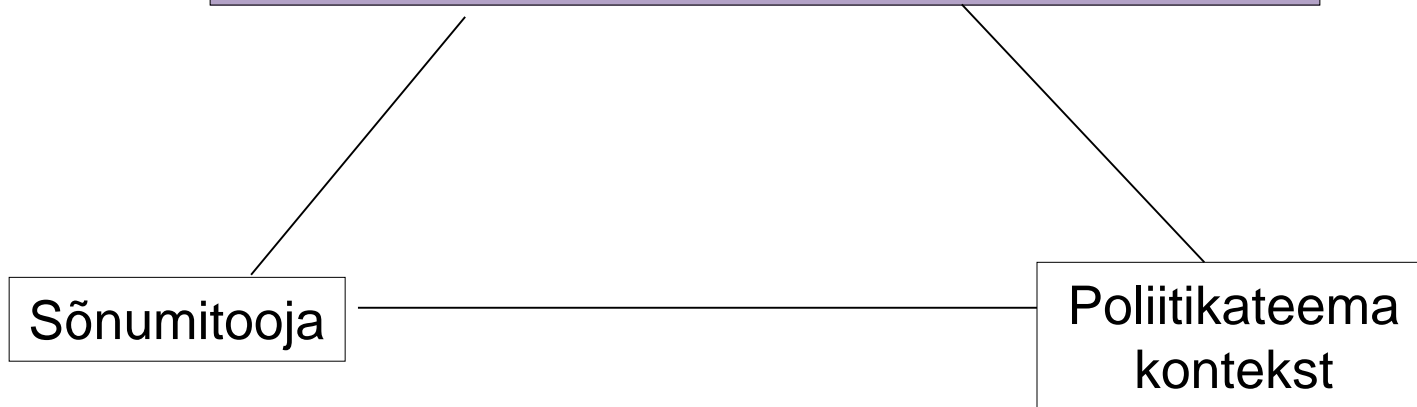
Sõnumitooja

- Roll ja nähtavus nii avalikkuses kui ka poliitika võrgustikus
 - Ressursside olemasolu
 - Usutavus, legitiimsus
 - Ligipääs võimule
 - Võime mõjutada

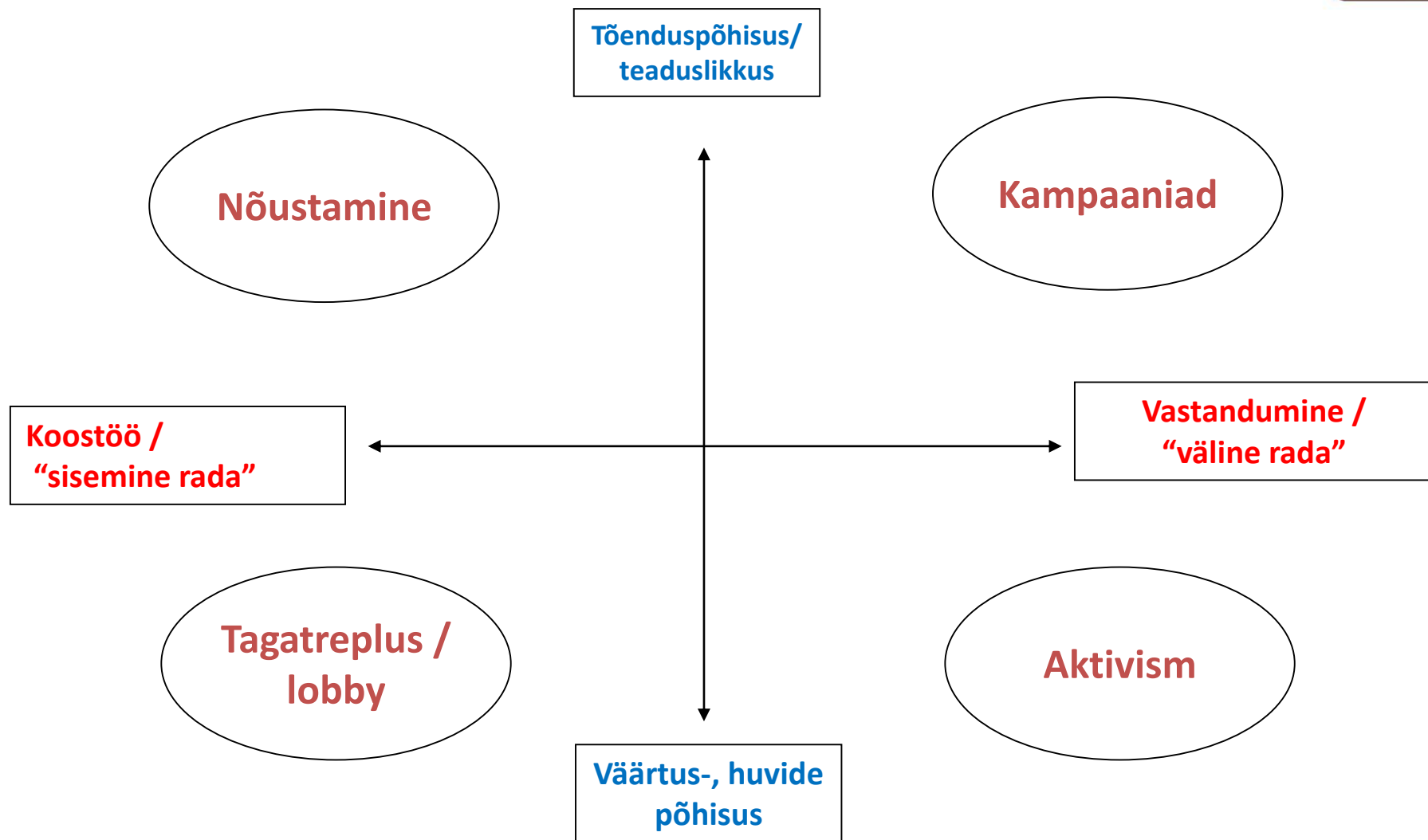

Sõnum

- Tõenduspõhisus
- Asjakohasus (hetkevajaduste ja poliitikaga)
 - Sobitub poliitikadiskussiooni
- Sobib sihtauditoriumi väärtuste/huvidega
 - Praktiline, võimalik, teostatav
- Sobiv suhtlusvahend ja edastamisviis

Milles näete enda rolli poliitika mõjutamisel?

Kuidas mõjutada poliitikat?

Mõjutamise viis	Kus? Millistes kanalid ja formaadid?	Kuidas? Mida tehes?
Tõendid ja nõuanded	<ul style="list-style-type: none">• Mistahes „ekspert“ formaadid• Osalus vastavates otsustus- ja nõuandvates kogudes	<ul style="list-style-type: none">• Poliitika analüüsid• Tõendus põhised argumendid• Andes nõu• Arendades ja piloteerides uusi lahendusi
Kampaaniad ja eestkoste	<ul style="list-style-type: none">• Avaliku arutelu formaadid• Avalikud üritused, kõned, esitlused• Otsepost, lendlehed• Igasugune meedia, sh sotsiaalmeedia	<ul style="list-style-type: none">• Avalik kommunikatsioon, erinevad kampaaniad• Kodanikuharidus jm teavitustegevus• Eestkoste• Aktivism
Lobby ja läbi-rääkimised	<ul style="list-style-type: none">• Erinevad kohtumised• Pigem mitteformaalsed kanalid ja suhtlusviisid• Osalus vastavates nõukodades, otsustuskogudes, klubides jne	<ul style="list-style-type: none">• Võrgustudes• Suhteid ja usaldust luues• Otsekontaktid, mõjutamine

Kas olla proaktiivne või reaktiivne?

Proaktiivne

Suhete ja võrgustike arendamine, poliitikate ja seisukohtade kujundamine, eelnõude algatamine, teavituskampaaniad jne

Suunad ise teemasid; saad keskenduda enda jaoks kõige olulisematele küsimustele, ei sõltu teiste teemapüstitusest või kitsendustest

Reaktiivne

Osalemine konsultatsiooni-protsessides, töörühmades, reageerimine sündmustele, avaldustele, teiste seisukohtadele jne

Kindel, et su töö haakub ka teiste poolt käivitatud tegevustega, ei jää "ripakile"

Ülesanne: kuidas jaguneb proaktiivne ja reaktiivne töö?

KOKKU 100%	PROAKTIIVNE	REAKTIIVNE
Praegu		
Võiks olla		

Et soovitava tasakaaluni jõuda, teen seda:

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...

Kuidas jõuavad ideed poliitilisse päevakorda?

- Mõjukad isiksused ja survegrupid;
- Grupi/kogukonna/võrgustiku järjepidev seismine teatud uskumuste eest;
- Raputavad sündmused ja kriisid;
- Institutsioonide ebaõnnestumine;
- Avalik arvamus ja meedia;
- Vajadus eristuda poliitilistest konkurentidest;
- Võimaluste akna avanemine: kui samal ajal kohtuvad probleem, poliitika kui lahendus ja parteipoliitika.

Poliitilise päevakorra seos poliitikatsükliga

- Poliitiliste algatuste ja tegevuse seos järgmiste valimistega
 - 2015: valimised
 - 2016: aasta pärast valimisi
 - 2017: kaks aastat enne valimisi
 - 2018: aasta enne valimisi
 - 2019: valimised

Mõtlemiseks poliitilises tsükliis:

- Millal tulla välja *suuri* muutusi eeldavate algatustega?
- Millal edendada poliitikat *väikeste* sammude haaval?
- Millest sõltub, kas tegu on suure või väikse teemaga?
- Millal valmistada ette ja levitada ideid suurte muutuste jaoks?

Ülesanne: mida millal tõstatada?

Pidevalt:

2017:

2018:

2019:

Kodutööks

1. Millist ühiskondlikku muutust me soovime saavutada?
2. Mis on meie organisatsiooni roll selles?
3. Milline on meie organisatsiooni mõjuahel (vt järgmine slaid)?
4. Kuidas me seda muutust tekitame? → mida konkreetselt teeme?
5. Kuidas me aru saame, et see muutus on toimunud?
6. Kuidas me aru saame, et see muutus on toimunud just meie töö tõttu?

Mõjuahel

Ühiskondlik väljakutse:

mis on see, mida te oma tööga ühiskonnas paremaks tahate muuta?

Teie mõju:

Mis on see, mida teie erialaliit selleks teeb?

Teie tulemus

Mis on need konkreetsed tulemused, mida peate saavutama, et mõju saavutada?

Teie vajalikud väljundid ja tegevused

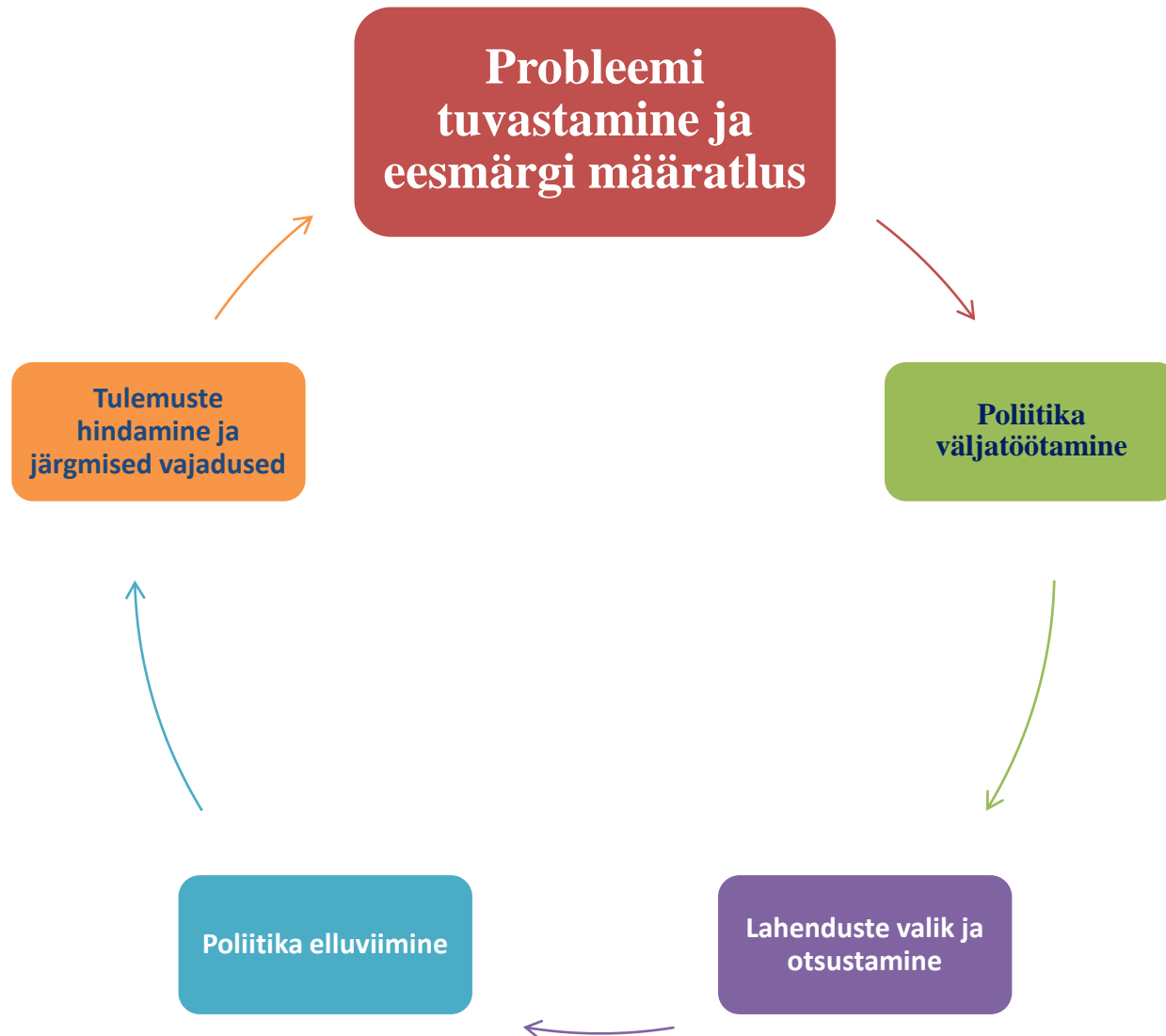
Et soovitud tulemused sünniks, milliseid väljundeid peate tekitama ja milliseid tegevusi selleks vaja on?

**KUIDAS POLIITIKA KUJUNDAMISE
PROTSESSIS OSALEDA?**

Riigiasutused ootavad partneritelt

- Legitiimsus ja laiem kandepind → liikmete sisuline kaasamine
- Täiendavad teadmised
- Ettepanekute rakendatavus, konkreetsus
- Arvestamine avaliku sektori võimaluste ja vajadustega
- Õigeaegsus: ajastus ja tähtaegade pidamine
- Seotus käimasolevate protsessidega
- Vorminõuete järgimine
- Toetus, mitte ainult kriitika

Etapp 1: probleemi ja eesmärgi sõnastamine

Individuaalne harjutus

- Mõelge oma igapäevatoos ette tulnud probleemile
- Püüdke tuvastada probleemi algpõhjus „viie miksi“ toel
- Aega 5 minutit

Kuidas analüüsida probleemi?

- Probleem on **lõhe** soovitava ja praeguse olukorra vahel
 - ✓ Milles see väljendub konkreetselt (majanduslikus, sotsiaalses, keskkonna mõttes)?
 - ✓ Mis siis **juhtub**, kui me midagi ei tee?
- **Kui ulatuslik(ud)** on probleem(id)?
- **Keda** probleem puudutab? Kui palju erinevaid sihtrühmi? Kui paljusid inimesi?
- Kas probleemi kohta on usaldusväärseid andmeid?
- Mis on probleemi **põhjus(ed)**?
- Millised on olukorra **trendid** – paraneb/halveneb?
- Mida on **juba ette võetud** ja kuivõrd on neist abi?
- Kellel on antud probleemiga pädevus ja vastutus **tegeleda**?

Probleemi määratlemine võib osutada ise probleemiks

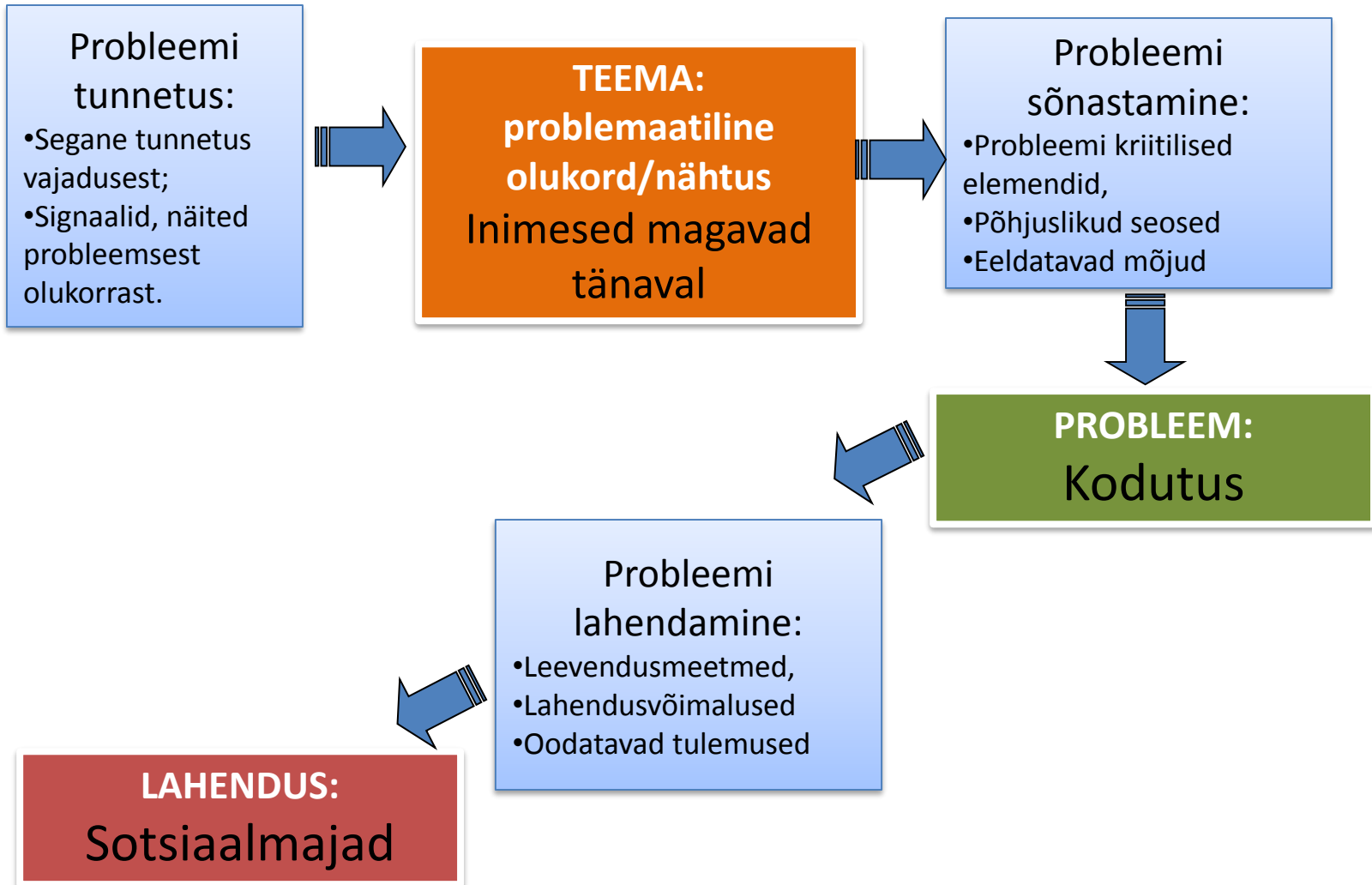
- Probleemid võivad ilmnedda kujul, mida on keeruline määratleda.
- Probleemid on olemuslikult mitmemõõtmelised ja keerukad.
- Probleemid võivad olla “wicked problems”.
- Ühiskonna sotsiaalsed eelisused võivad olla illusoorised.
- Otsustajatel on erinevad eelistused, väärtused ja sageli on need konfliktised.
- Sageli ei ole võimalik probleemi teadulikult defineerida - tuleb valida pragmaatilisus, loovus, talupojatarkus nõ sotsiaalne konstruktsioon.

Kuidas jõuda probleemist eesmärkideni?

Eesmärgid tulenevad probleemidest, mitte olemasolevatest või plaanitavatest tegevustest!

1. Eesmärgid tuletatakse selliselt, et oleks selge nende seos probleemi põhjuste lahendamisega;
2. Korrastatakse eesmärgid hierarhiaks;
3. Määratletakse peamised eesmärkide saavutamise hindamiseks kasutatavad indikaatorid;
4. Kontrollitakse eesmärkide kooskõllalisust teiste strateegiadokumentide ja eelnõudega.

Probleemi raamistamine

Näide raamistamisest

Alkohol on sõltuvusaine, mille tarbimisega kaasnevad ulatuslikud tervise- ja majanduslikud kahjud ühiskonnas.

Alkoholitööstus on oluline osa majandusest, mis panustab Eesti tööhõivesse, maksutuludesse ja eksporti. Iga täiskasvanu vabadus on vastutustundlikult jooke nautida.

Raamistamise efekt poliitikale

Alkohol on sõltuvusaine

Märksõnad?

Järeldused?

Poliitika?

Alkoholitööstus on majandusele oluline

Märksõnad?

Järeldused?

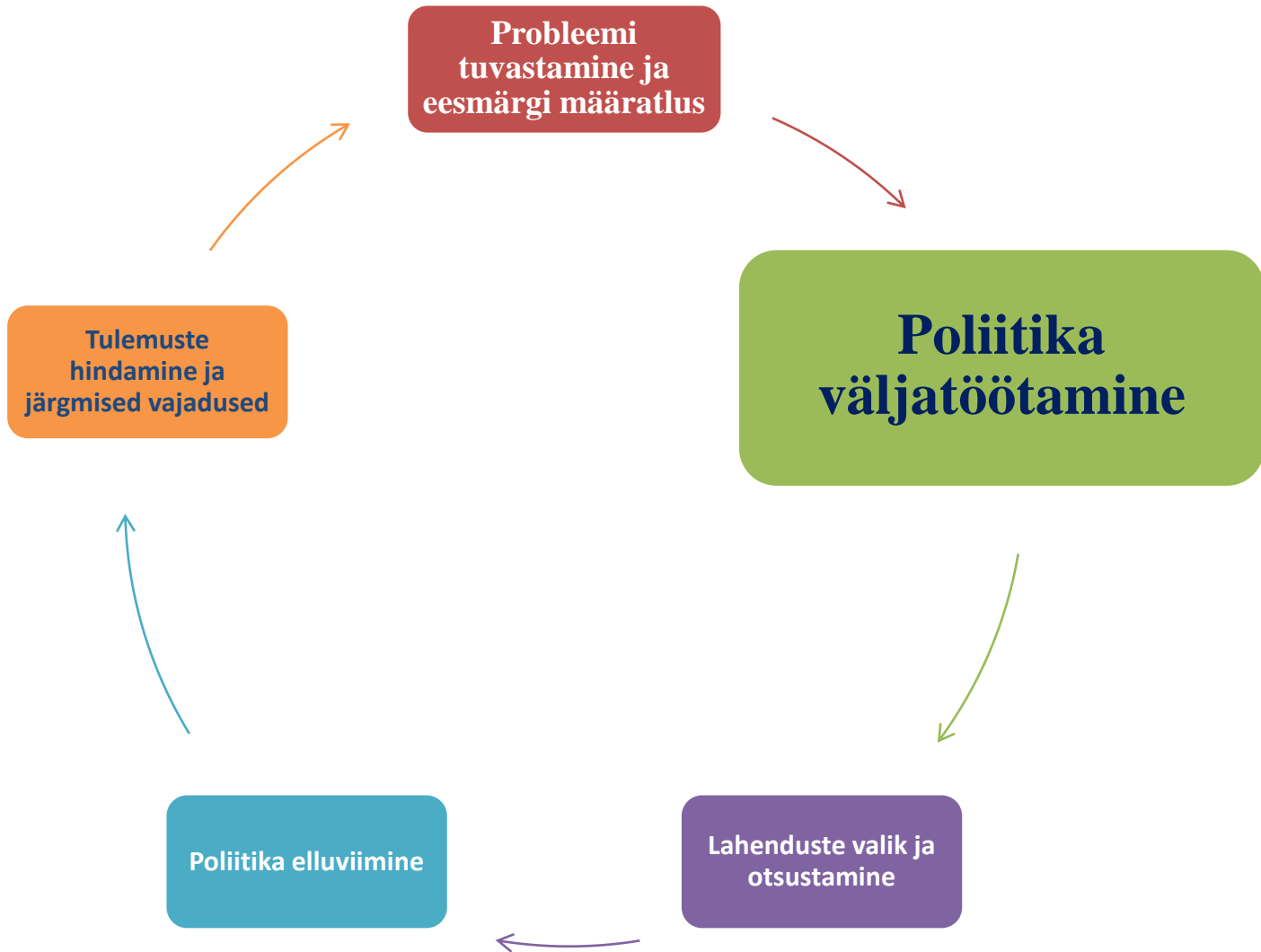
Poliitika?

Probleemi põhjus võib olla ka senise poliitika kujundamine või elluviimine

Poliitika kujundamine

	Tugev	Nõrk
Poliitika elluviimine	A	B
	C	D

Etapp 2: poliitika väljatöötamine

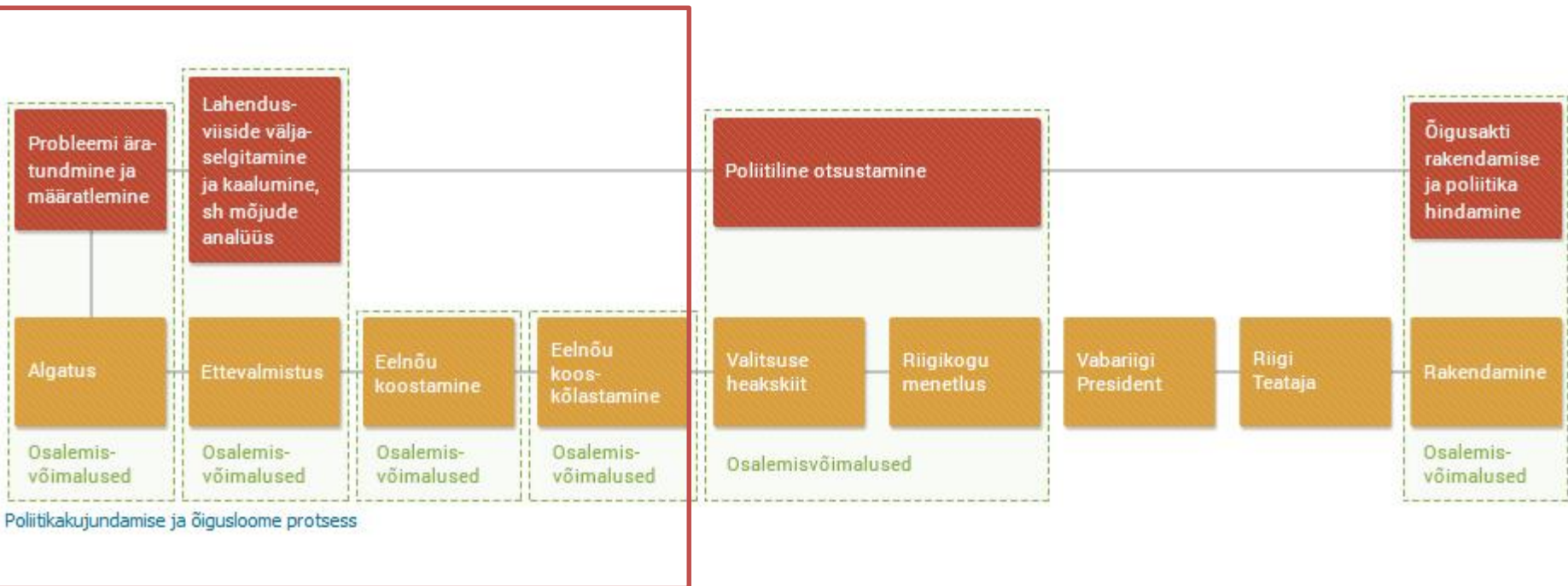

Lahendused sõltuvad olemasolevast poliitikast

- Kas **on olemas** poliitika, mis soodustab probleemi lahendamist?
“ei” → **uus poliitika**
- Kas olemasolev poliitika **takistab** probleemi lahendamist?
“jah” → **muuta poliitikat**
- Kas olemasolevad poliitikaid probleemi lahendamiseks **rakendatakse** hästi?
“ei” → **rakendada poliitikat**

Abivahend

Poliitikakujundamise ja õigusloome protsess

<https://riigikantselei.ee/et/poliitikakujundamise-ja-oigusloome-protsess>

Otsustusprotsess valitsuse tasandil

1. Vastav ministeerium töötab välja esialgse töödokumendi (VTK; poliitikapaber; kabinetotsus vms) → oluline olla kursis ja anda sisendit, kui idee on algusjärgus
2. Otsustusdokumendi väljatöötamine → kõige sisulisem võimalus osaleda
3. Kooskõlastus EIS-s → võimalus seisukohti väljendada, väiksemaid muudatusi teha
4. Eelnõu valitsusse heakskiitmiseks → poliitilisel tasandil läbirääkimised

Poliitika instrumendid

Poliitikad koosnevad **selgelt eristatavatest elementidest**, millest mõnede eesmärk on saavutada **konkreetsed tulemusi** ja mõned keskenduvad **vähem käegakatsutavatele muutustele** (nt hoiakud).

Poliitika instrumendid ongi need hoovad, mille kaudu valitsus püüab oma eesmäärke saavutada. Palju erinevaid liigituse aluseid, näiteks:

- Sisulised ja protseduurilised: mida teha vs kuidas teha;
- Mida püütakse mõjutada: käitumist / hoiakuid / reegleid ja institutsioone;
- Kohustuslikkuse määr: vabatahtlikust kuni täiesti kohustuslikeni;
- Milliseid ressursse antud instrumendiga kasutatakse: informatsiooni, majanduslikke (st raha kui stiimul), võimu autoriteeti, organisatoorseid (nt uued asutused).

Mida poliitika kujundamisel saab ette võtta?

Informeerivad meetmed

Avalikkuse teavitamine

Poliitika-uuringud

Märgistamine

Majanduslikud meetmed

subsiidiumid

maksud

Litsentsid

teenustasud

Regulatiivsed meetmed

Keelustada

Nõuda tegutsemist

Nõuda tulemusi

Normeerida/
standardiseerida

Otsene sekkumine

Pakkuda teenust ise

Delegeerida teenuse osutamine

Erastada teenus

Informeerivad / harivad meetmed

- Informeerimine: meetodite, kanalite, sihtrühmade valik ja mitmekesisus.
- Sotsiaalkampaaniad
- Raporteerimiskohustused ja avalikustamiskohustused erinevatele osapooltele
- Märgistamine (nt toidu jt toodete märgistamine)
- Nõustamisteenused: konkreetsele sihtrühmale vastavalt nende vajadustele.
- Esindavad teenused: nt vahemehed, lepitajad jne.
- Uuringud

Valdavalt: kasutatakse kombinatsioonis teiste instrumentidega

Majanduslikud meetmed

- Maksud ja aktsiisid (nt kütuseaktsiis, erisoodustusmaks)
- Tasud (nt ummikutasud, teetasud, keskkonnatasud)
- Subsiidiumid, maksuvabastused, hüvitised (nt laste arvuga seotud tulumaksuvabastus; T&A maksusoodustused, hambaravihüvitis)
- Toetused (nt toimetulekutoetused)
- Kaubeldavad load ja kvoodid (nt CO₂)
- Lubade/litsentside oksjonid (nt ringhäälingu sagedused)
- Valitsuse tagatud laenud, garantiid, kindlustus (nt üliõpilaste õppelaen, krediidigarantiid)

Regulatiivsed meetmed: nn käsu ja kontrolli hoovad

- Hinna ja turustruktuuri regulatsioonid (nt konkurentsi ja turukontrolli ning hinnakujunduse reeglid, privatiseeritud infrastruktuuri teenused ja piirangud – nt elekter, vesi jne).
- Tootmise ja tarbimise reeglid (nt planeeringute reeglid, litsentseeritud kutsed, kohustuslikud teenused nagu liikluskindlustus, avalike teenuste osutamise kohustus erakätes olevale infrastruktuurile jne).
- Standardid (nt tervise-, ohutus- ja keskkonnastandardid ja nõuded, akrediteerimisnõuded jne).
- Ettekirjutused ja keelud (nt tubakareklaami piirangud, kriminaalõigus, karistusõigus).
- Õigused ja esindusvõimalused (nt inimõigused; demokraatlike kogude esindusõigused).

Eneseregulatsioon

- Vabatahtlikud lepped (nt riigi ja vabaühenduste /ettevõtete vahel või ühenduste / ettevõtete endi kokkulepe või algatus).
- Head tavad ja koodeksid (nt annetuste kogumise hea tava, kaasamise hea tava; kutseorganisatsioonide eneseregulatsioon).
- Koosreguleerimine: vabaühenduse / eraettevõtte poolne regulatsioon lisaks riigi õigusele.

Rahvusvaheline sekkumine

- Avatud koordinatsioon (nt EL).
- Eripädevusega organid (oma valdkonnas – nt WHO, IMF).
- Rahvusvaheline õigusemõistmine (nt Rahvusvaheline Kriminaalkohus).

Poliitikavalikud on...

- ... põhimõtteliselt erinevad lahendusvõimalused konkreetsele probleemile (variant 1, variant 2, variant 3 jne).
 - NB! Probleem peab selge olema enne valikutele mõtlemist!
 - Kas tegu on poliitika kujundamise, elluviimise või mõlema probleemiga?
- Kõik ettevalmistatud valikud peavad olema tõsiseltvõetavad ja omavahel võrreldavad oma plusside-miinuste ja mõju poolest.
- Null-valik kui sisukas kaalutluse objekt: kas valitsuse sekkumine on üldse vajalik? Miks?
 - Null-valik kaalutakse ühena valikutest. St ei heideta enne kõrvale kui teiste valikute kohta on sama info olemas (mõjud, plussid-miinused, kulud jne).

Kuidas jõuda poliitikavalikuteni?

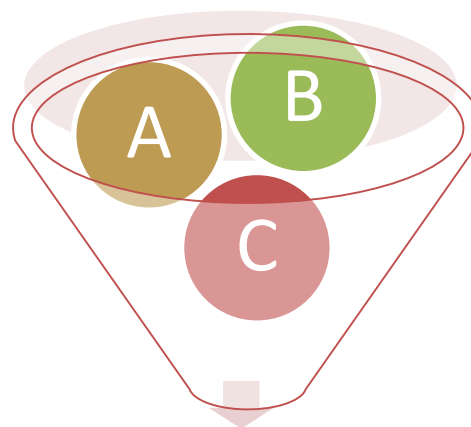
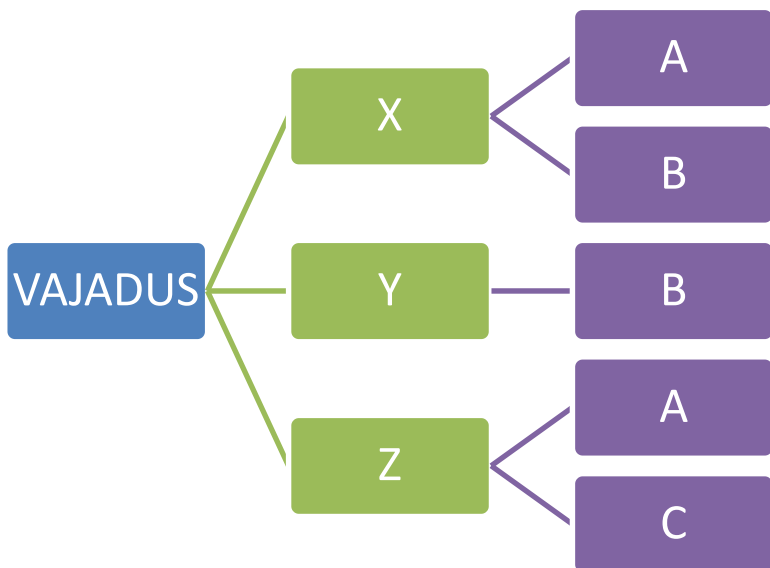
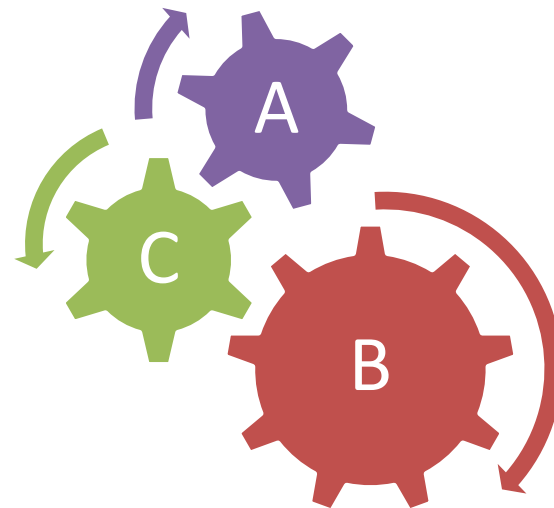
- Kaaluda lähtuvalt probleemist ja eesmärgist: võimalikud sekkumise viisid?
- Null-alternatiiv kui sisukas kaalutluse objekt: kas valitsuse sekkumine on üldse vajalik? Miks?
 - Null-alternatiivi kaalutakse ühena alternatiividest. St ei heideta enne kõrvale kui teiste alternatiivide kohta on sama info olemas (mõjud, plussid-miinused, kulud jne).
- Milliseid instrumente vaja kombineerida?
- Kulud, tulud, eeldatavad mõjud (tugineda parimale võimalikule teadmisele)?
- Jõustamise ja rakendamise keerukus (aeg, osapooled, protsessid, vajalikud eeldused jne)

“Retsepte” poliitikavalikuteks

A,B, C on poliitika instrumendid

- 2010
- 2012
- 2015

TULEMUS

Näide poliitika väljatöötamisest: alkoholitarbimise vähendamise poliitika

Käitumise mõjutamine

Alkoaktsiisid

Müügi- ja
tarbimispiirangud

Nõustamine ja ravi

Sõidukijuhtide
süsteemne
kontroll

Testostud

Hoiakute mõjutamine

Töö ühiskondliku
kuvandiga:
joomine pole lahe

Alkoholireklaami
piiramine

Info levitamine
alkoholi negatiivse
mõju kohta

Institutsioonidega ja reeglitega mõjutamine

Seaduste mõjus
jõustamine

Riigieelarveline
rahastamine

Monitooringud,
analüüsid

Piisavad volitused
ametiasutustele

Millest lähtuda „retsepti“ kokkupanekul?

Kriteerium	Mida selleks vaja on?
Et sõnum jõuaks efektiivselt sihtrühmani	Valitsuse tegevuse usutavust - sihtrühm peab uskuma, et valitsus räägib tõtt ja ei blufi
Et otsust suudetakse reaalselt jõustada , st panna inimesi midagi teisiti tegema	Valitsuse legitiimsust - sihtrühm peab uskuma, et valitsusepoolne võimu ja jõu kasutamine on nii õiguslikult kui moraalselt sobilik
Et oleks piisavalt ressursse (raha) sihtrühma käitumise stimuleerimiseks	Sihtrühm peab olema valmis aktsepteerima ümberjaotust ja/või täiendavaid makseid/kulutusi
Et oleks piisav haldusvõimekus otsuseid ellu viia, nt teenuseid pakkuda	Võimekat haldusaparaati ja sihtrühma poolset veendumust, et riigiaparaat on usaldusväärne ja kompetentne.

Koduseks tööks: koosta endale ülevaade, millised on sinu valdkonnas igal teemal kasutatavad poliitikainstrumendid

Informeerivad meetmed

Avalikkuse teavitamine

Poliitika-uuringud

Märgistamine

Majanduslikud meetmed

subsiidiumid

maksud

Litsentsid

teenustasud

Regulatiivsed meetmed

Keelustada

Nõuda tegutsemist

Nõuda tulemusi

Normeerida/
standardiseerida

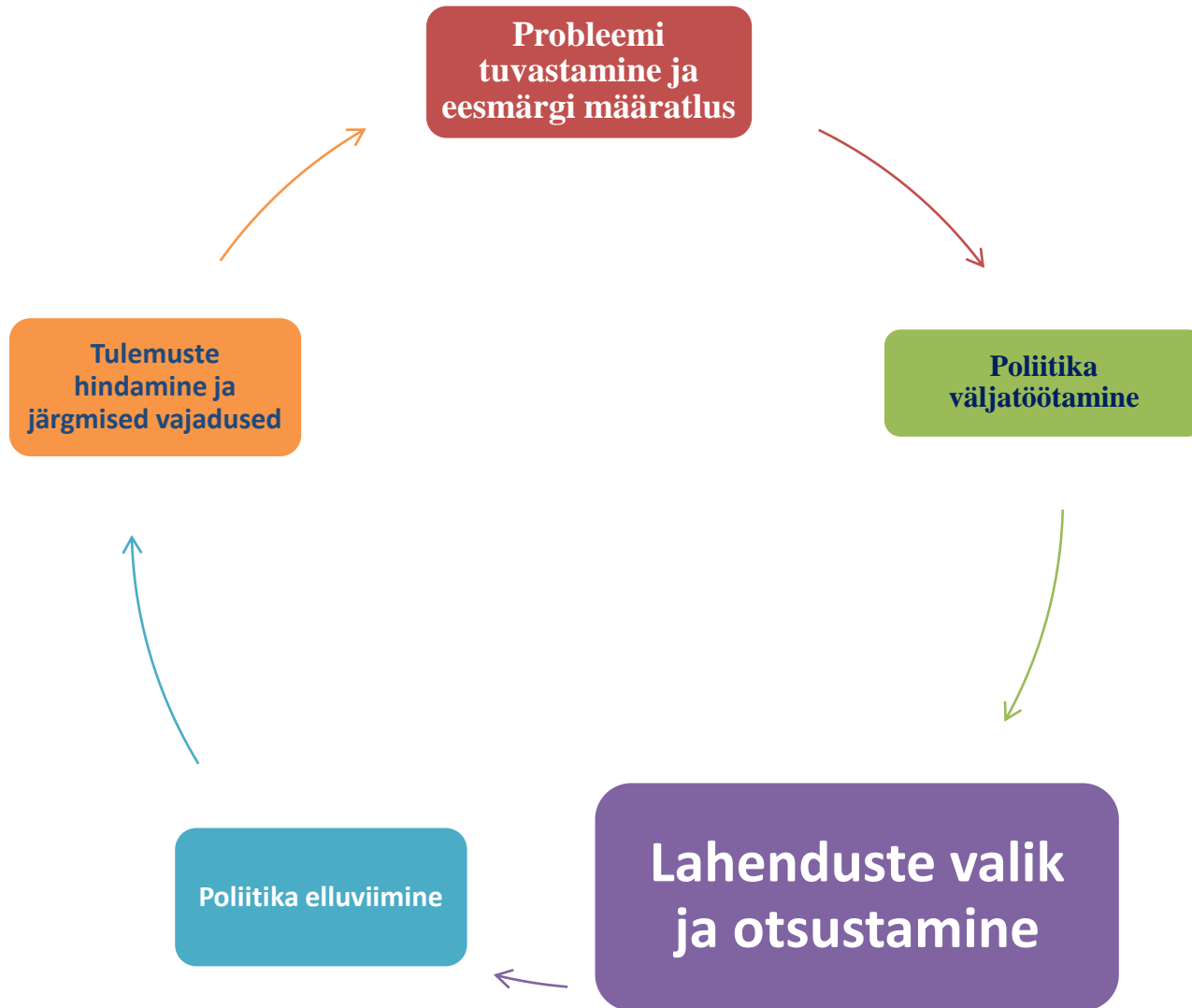
Otsene sekkumine

Pakkuda teenust ise

Delegeerida teenuse osutamine

Erastada teenus

Etapp 3: lahenduste valik ja otsustamine

Abivahend

Poliitikakujundamise ja õigusloome protsess

<https://riigikantselei.ee/et/poliitikakujundamise-ja-oigusloome-protsess>

Valitsuse tasandi otsustamine

- Valmis dokument
- Eeldus on selle heakskiitmine
- Mõjutamine keeruline, eeskätt poliitilisel tasandil

Riigikogu tasand

- Menetlus RK komisjonis
- Eelnõu, seletuskiri, ettepanekud ja kõigi arvamused on avalikud
 - Kontaktid juhtivkomisjoni liikmete ja ametnikega
 - Kontaktid fraktsioonides
 - Dialoog eelnõu koostajaga vastutavas ministeeriumis

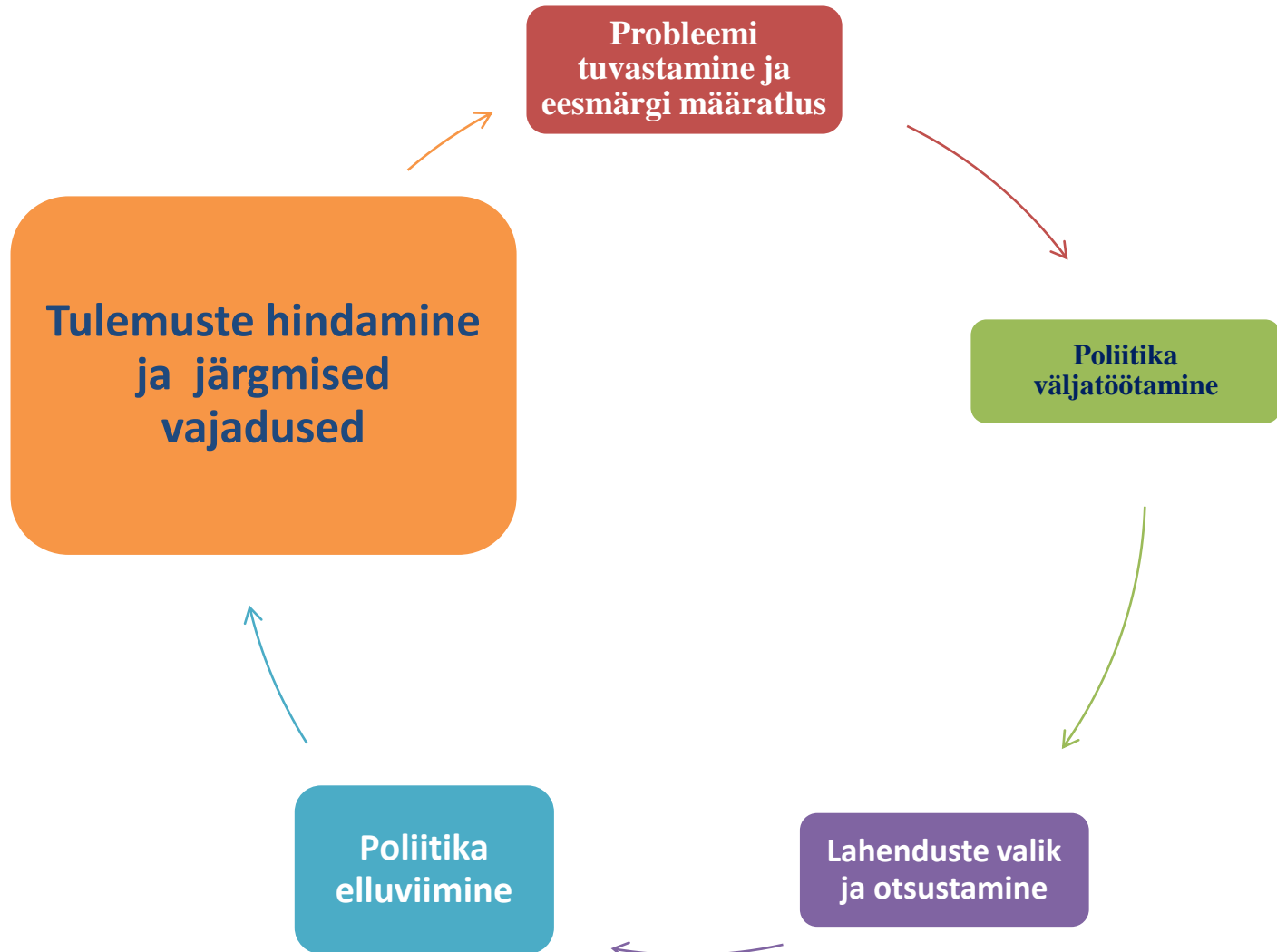
Etapp 4: elluviimine

Partnerite roll

- Rakendamisele kaasaitamine
- Probleemidest märkuandmine
- Probleemide lahendamisele kaasaaitamine
- Töö käigus tekkivate ideede talletamine, poliitikakujundajatele edastamine

Etapp 5: tulemuste hindamine ja edasised vajadused

Partnerite roll

- Rääkida kaasa, mis läks hästi ja mis mitte? Mis on õppimiskohad?
- Mis vajab muutmist ja miks?
- Mida tasub säilitada?
- Kuidas edaspidi paremini rakendada?

Ülesanne

Mida igaüks teist saaks teha, et olla mõjukas partner poliitika kujundamisel?

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ..

7. ..

Poliitikakujundamisega seotud Eesti juhised, korrad, infov aravad jms

- Poliitikakujundamise protsessi skeem
<https://riigikantselei.ee/et/poliitikakujundamise-ja-oigusloome-protsess>
- Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri
 - Protsessi loogika (alates v ljat otamise kavatsusest)
 - Nõuded (sisule, m juhindamisele, formaadile)<https://www.riigiteataja.ee/akt/H%C3%95NTE>
-  igusaktide mõju anal ysi infov rav:
<http://www.just.ee/et/eesmargid-tegevused/oiguspoliitika/oigusaktide-moju-analuus>
- Kaasamise hea tava
<https://riigikantselei.ee/et/kaasamise-hea-tava>
- Kehtivad strateegilised arengukavad
<https://valitsus.ee/et/eesmargid-tegevused/arengukavad>
- Eelnõude infosüsteem
<http://eelnoud.valitsus.ee>

Soovitusi: kuidas töötada **poliitika kujundajatega?**

- **Ole selge** – mida sa tahad mõjutada, saavutada?
- **Argumenteeri** – tõendid, andmed su väidete taga.
- **Järjepidevus** – muutused toimuvad reeglina samm-sammult, mitte „suure pauguna“.
- **Kontaktid** – hoia oma kontaktide võrgustikku ajakohasena igal otsustustasandil.
- **Tööstiil** – vali tulenevalt oma strateegilistest sihtidest ja soovitavast mõjust.
- **Ühtsus ja koostöö** - leia liitlasi ja partnereid; näita et sa pole üksi selle asja taga.
- **Küsi alati, mis on saanud** – lase neil tunda, et me ei kao kuhugi.

Soovitusi: kuidas teha ettepanekuid?

- Ettepanekud olgu asjakohased ja teostatavad → aitab probleemi lahendada arvestades võimekust ja võimalusi.
- Suhtlemisel otsustajate ja rahastajatega: uuri välja, mida nad tahavad saavutada, muuta? Reeglina ei taha nad raamatut, vaid teadmist, mida ja kuidas muuta.
- Püüa olla kasulik, mitte vastanduv ja vinguv.
- Vii poliitikasoovitused ja ideed ise arusaadavalt poliitikuteni, nad kasutavad neid sageli hea meelega.
- Küsi, millal on õige aeg tulla välja uute mõtetega. Selgita välja olulisemad kavandatavad poliitika muutmise/täiendamise plaanid-
- Küsi sihtgrupilt, millist tulemust/lõppseisundit nad eelistaksid → nii tood lisaväärtust „põllult“.

Soovitusi: poliitikadokumentidega töötamisel (1)

- Tee selgeks, millise poliitika kujundamise protsessi etapiga on tegemist
 - Sellest sõltub, millist sisendit oodatakse
 - Kui ei saa aru, küsi järele (kaasamiskoordinaator, konkreetset protsessi juhtiv ametnik, koostööpartnerid vms)
- Mõtle läbi, millised ootused on ametnikul sinu rollile ja sinu ettepanekutele
 - Analüüsid näitavad peamise negatiivsete kogemuste põhjusena osapoolte suutmatust üksteise ootusi mõista ja neid täita.
- Tee selgeks, millises vormis poliitikaotsus vormistatakse
 - Seadus, strateegia, rakendusplaan, visioon vms
 - Kas ja millised on alama astme dokumendid
- Tee selgeks kaasamisprotsessi reeglid
 - Uuri välja konkreetse protsessi kulg.
 - Kaasamise hea tava: kasuta ise ja palu seda ka partneritelt.
 - Loo otsekontakt kaasamise eest vastutajaga.

Soovitusi poliitikadokumentidega töötamisel (2)

Poliitikadokumentide läbitöötamisel ja neile märkuste/ettepanekute hindamisel pööra tähelepanu:

- Kas ja kuidas on analüüsitud mõjusid?
- Kas on arvestatud teiste haakuvate poliitikatega koosmõjudega, neid analüüsitud/prognoositud?
- Kas on analüüsitud otsuse mõju teie sihtrühmale? Kui jah, kas on argumenteeritud või omate muud infot ja arvamusi?
- Kas on kasutatud ajakohaseid ja asjakohaseid andmeid?
- Kas planeeritud meetmete ja rakendustegevustega on võimalik seatud eesmärke täita?
- Jälgi pidevalt oma valdkonnaga seotud statistikat ja vii end kurssi uuringute tulemustega.
- Tee koostööd teiste selle valdkonna ekspertide, analüütikutega ja hoia kätt pulsil oma sihtgrupi vajadustel.

Soovitusi osalemisel (1)

- Püüa teravaid konflikte ennetada; nende likvideerimine on pärast igas mõttes kulukam. Kui konfliktiolukord või pinge tekib, lahenda see kohe, sest see hakkab muidu “oma elu elama”.
- Isiklik kontakt osapooltega on oluline, korralda kohtumisi vähemalt kaasamise protsessi algusetappides.
- Initsiatiivi ja pühendumist hinnatakse: püüa korraldada nii, et sinu organisatsiooni võtmeisikud oleksid protsessiga kursis ja osaleksid vähemalt mõnedel kavandatud kohtumistel.
- Tunnusta ja täna partnereid konstruktiivse koostöö eest!
- Suhtle oma võtmepartneritega ka väljaspool konkreetset kaasamisprotsessi

Soovitusi osalemisel: töö liikmetega (2)

- Hoia oma liikmetega pidevalt kontakti – see on legitiimsuse allikas.
- Pea meeles, et kaasamise efektiivsus sõltub kaasatavate teadlikkusest ja ettevalmistusest.
- Paku liikmetele erinevaid võimalusi osalemiseks – väljakutsed arendavad.
- Arenda liikmeskonda.
- Ära piirdu sellega, mida liikmed küsivad; paku neile ka seda, mida ise arvad, et nad võiksid vajada.
- Kasuta iga võimalust et saada tagasidet ja õppida. Küsi nii liikmetelt kui ka partneritelt tagasisidet enda/oma organisatsiooni töö kohta.

Soovitusi osalemisel: kui sind kaasatakse (3)

- Tee selgeks, millise poliitika kujundamisega ja protsessi etapiga on tegemist
 - Sellest sõltub, millist sisendit oodatakse.
 - Kui ei saa aru, küsi järele (kaasamiskoordinaator, konkreetset protsessi juhtiv ametnik, koostööpartnerid vms).
- Mõtle läbi, millised ootused on kaasajal Sinu rollile ja Sinu ettepanekutele
 - Analüüsid näitavad peamise negatiivsete kogemuste põhjusena osapoolte suutmatust üksteise ootusi mõista ja neid täita.
- Tee selgeks, millises vormis otsus vormistatakse
 - Strateegia, rakendusplaan, seadus, määrus, planeering vms.
- Tee selgeks kaasamisprotsessi reeglid
 - Uuri välja konkreetse protsessi kulg.
 - Kaasamise hea tava: kasuta ise ja palu ka partneritelt.
 - Loo otsekontakt kaasamiskoordinaatori(te)ga.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Aitäh!

Annika@uudelepp.ee